

NORDLAND
TEATER

HAPPE LAND

*Hvilket liv i Staaloe-natten
Hvilken stridighet i samesleketen
Hvor lenge skal ånden fortvile
Når ondskapsmakter går hånd i hånd*

*Du kan si 'aufwiedersehen'
til dette vakre sted. Du
ser det aldri igjen!*

Publikumstjenesten

Kappe land

23g031092

Kjære publikum

Det finnes landskap med sår. Det finnes opplevelser som er så sterke at de forplanter seg til nye generasjoner.

I år er det 80 år siden Majavatnaffæren og henrettelsene i Falstadskogen, og sårene eksisterer fortsatt både blant mennesker og i naturen.

Med forestillingen Kappe Land ønsker Nordland Teater å rette fokus mot en historie som var viktig i sin samtid, men som har hatt lite oppmerksomhet nasjonalt.

Det er et stykke med mørke undertoner, men som også bærer i seg håp om at sår vil lukkes.

Vi ønsker dere hjertelig velkommen til å dele denne forestillingen med oss og med hverandre.

TEATERSJEF
BIRGITTE STRID

Gieries goltelæjjah

Gååvnese laante gusnie haevieh verteminie. Gååvnese daehpadimmieh mah naa garre ahte bætije boelvine jielieminie.

Daan jaepien lea 80 jaepieh vaaseme mænngan Maajehjaevrien-stadtjoe, j̄ih Falstaderåhtoen buvvemistie - j̄ih eatnamisnie, almetjinie annje haevieh.

Daejnie vuesiehtimmine s̄ijhtijibie voerkeiidh j̄ih tjalmahtehtedh histovrijem mij lij joekoen isveligke almetji jieliemisnie dej beeli, mohte naasjovnaale mohtesijstie m̄ajkoedehteme.

Hov lea biehkiem gusnie sjuevnjede jeala, mohte hāhkoe aaj, ahte haevieh edtj̄ieh suvvedh.

Buerie bāeteme, vaejt̄ie edtj̄ijidie daam vuesiehtimmiem mijjine ektine j̄ih mubpiejgujmie juekedh.

TEAATERÆJVIE
BIRGITTE STRID

*Der ser du – vi har
masse gemeinsam.
Vi kunne ha blitt gute
Freunde, du og jeg.*

A photograph showing a man in a military-style olive green uniform sitting down. He has a pained or distressed expression. Another man, wearing a dark blue suit and black leather gloves, is leaning over him, holding his head with one gloved hand and a long, thin black rod with the other. The background is a dark, vertically-planked wooden wall. The lighting is dramatic, with strong highlights and shadows.

*Du kan ikke ta livet av dine
egne tanker, dine egne min-
ner, uten selv å dø. Jeg
følger etter deg, ungeachtet!*

BERNT BJØRN er en norsk-samisk skuespiller, improvisator og sanger med nesten 40 års erfaring fra scene, storskjerm og TV. Revitaliseringen av kystsamisk kultur og selvrepresentasjon har vært sentral i arbeidet hans. Bernt er styreleder i RadArt. Han har hatt en sentral rolle i etableringen av flere faglige nettverk og samarbeidsprosjekter på tvers av ulike disipliner og institusjoner, som RadArt, Vårscenefest og Frilanskrets Nord (frilanskrets nord) i Norsk aktørforening. Han var en av grunnleggerne av Nord-Norges første friteatergruppe, Totalteatret, i 1983.

— Innsatsen til den samiske befolkninga under 2. verdenskrig har ofte vært neglisjert av krigshistorikerne. Kappe Land har et samisk perspektiv, og Nordland Teater løfter med den fram en del av krigshistorien hvor samer var svært delaktig. Jeg er glad å stolt for at jeg får være med å bidra.

LUCAS SØRENSEN JÜNGER

er nyutdannet skuespiller ved Høgskolen Kristiania (2022). Han kommer opprinnelig

fra Sandnessjøen. Lucas har medvirket i forestillingene «Vilanden», «Othello», «Vårløysing» og «Peer Gynt». Det er noe veldig spesielt for Lucas å være på Nordland Teater. Helt siden han var liten har han sagt at han skal jobbe her.

— Det er så fint med å få lov til å komme hjem igjen og jobbe med noe jeg elsker. Kappe land er ekstra stas å få være med på. En historie som er så underkommunisert, men samtidig en så stor og viktig del av norsk krigshistorie. Majavatn-affæren er noe jeg aldri hadde hørt om før. Og derfor føles det ekstra spesielt ut å få lov til å bidra med å kommunisere denne historien ut til folk. Samtidig så er det en svært nær historie. Vi skal spille den for kjente og kjære av Gustav Kappfell. I hjembyen og i nærområdet.

Kjære publikum

Enten jeg sitter i båten eller går på ski over Majavatnet så det er noe, ett eller anna som mer enn bokstavelig åpner opp horisonten og tilbyr et vidt utsyn. Jeg reiser ofte til hytta på Majavatn når jeg leiter etter svar. Jeg pleier å få tildelt en løsning i stedet.

Som scenekunstner er det viktig for meg å fortelle det som berører hjertet mitt.

Jeg kjente ikke så mye til historien som utspant seg på Majavatn under krigen. Jeg hadde lest om storpolitikken og planen om å dele Norge i to. Jeg hadde hørt om Gustav Kappfjell, og jeg visste at denne historien måtte fortelles.

Gustav var et menneske som fortjener å bli framheva. Han var en viktig kulturbærer, ikke bare for den sørsamiske kulturen, men også for Norge. Andre verdenskrig i Nord-Norge er underkommunisert. Det skal det bli en slutt på.

Bilder, lys, lyd og musikk blandes sammen i et landskap der historien finner sted.

Anna Widén er scenograf og kostymedesigner. Hun jobber kunstnerisk med naturen som utgangspunkt. Anna har vandra Majavatn på kryss og tvers med kamera for å fange det organiske som kjennetegner stedet. Frode Fjellheim er komponist og har skapt joiker og underlagsmusikk. I tillegg bruker han Gustav sin egen joik. De fleste av lydbildene er fra Majavatn. Hører du en båtmotor eller regn på taket så er det herfra. Til og med lyden av bølger og vind.

På Nordland Teater jobber de aller beste folka. Sammen med et fantastisk knippe skuespillere og drivende dyktige medarbeidere i alle ledd. Denne forestillinga har vi laga sammen.

Fra våre hjerter; velkommen til «Kappe land».

Med ønske om en god opplevelse.

REGISSØR
**HANNE
BRINCKER**

*Fins her reinsdyr? Det er
min traum. Tror du jeg dem kan
fange – med mitt kamera?*

*Tenkte jeg skulle fange min
egen mat. Med denne...*

Noen ord fra dramatiker

Vi ser atter igjen krig i Europa. Barn, kvinner og eldre er på flukt. De tar med seg traumatiske opplevelser som gjør at livet kanskje aldri helt blir det samme igjen.

Fra familiehytta på Majavatn har vi utsikt over til Tangen gård, og historiene om Majavatn-affæren har vært med meg siden jeg var en liten gutt. Jeg husker jeg tjuvlytta til farfar og Gustav Kappfjell som diskuterte hendelsene. De var begge av den `tause generasjonen`; krigen og dens traumer var ikke noe de snakka høyt om.

Nyere forskning viser at traumer kan sette seg på cellenivå og nedarves fra en generasjon til den neste. En studie viser at folk opplevde mareritt regelmessig førti år etter krigen. Å ha traumemareritt er en overveldende følelse av håpløshet som gjør at du føler deg helt aleine. Det å sette ord på opplevelsene og å dele historien med andre kan være til god hjelp. Det er på tide å fortelle om Majavatn-affæren fra scenen!

Sjøl om de magiske ordene «hva hvis» er dramatikerens viktigste verktøy, så er det med den største respekt og ærefrykt jeg har forsøkt å skrive fram denne historien. Kappe land er et verk inspirert av virkelige hendelser og personer. Dette vil aldri bli den `hele og sanne` historien, men den vil være en tolkning av den. Jeg har forsøkt å behandle de historiske fakta med respekt og etterrettelighet med utgangspunkt i tilgjengelige kilder og intervjuer. Ramme-historien som finner sted i 1992 er oppdikta, i likhet med karakteren Stefi Pollack. Rollen som hennes bestefar er inspirert av Walter Hollack, som leda tyskernes aksjon på Tangen Gård. Det var han som avhørte Gustav Kappfjell på Majastua før avreise til Falstad, hvor Hollack også fungerte som aktor og sekretær for standretten.

DRAMATIKER
KETIL KOLSTAD

Naan baakoeh dramaatihkeren njaelmeste

Daelie ikth vielie dāaroe Europesne. Maanah, nyjsenæjjah jīh voeresh leah baataræjjah. Buektieh isveligke dāājrehtsh juktie dej veasoeh dagke ij gāessie seamma buerie sjiidh.

Mov fuelhkien hæhtjoste vuajnam dunniebealesne dam Njuanan gaartenem, jīh dah soeth Maajehjaevrien-stadtjoen biīre leam maanabaeleste govleme. Māhtam guktie sueleden goltelim goh aehtjhaajja jīh Gaebpien Gāsta dejtie deahpadimmide dierhkestigan. Gāabpatjahkh «sjeavods boelveste»; idtjin dāaroem jīh dam isveligkem tjamki māhtajieh.

Orre dotkeme vuesehte ahte isveligke deahpadimmieh mæhtieh cellajde dabranidh jīh boelveste boelvese aerpine jāhtajidh. Aktem goerehtimmesne gaavnijin ahte nahkerisisnie neakojde annje sturrelin 40 jaepiej dāaroen mænngan. Neakojste vaejviedidh buakta garre oktegims-asvem jīh hujniem. Mubpiejgujmie soptsestidh dan biīre jīh soetide juekedh maakta bueriedimmiem buektedh. Daelie lea tijjie bāeteme Maajehjaevrien-stadtjoen biīre soptsestidh!

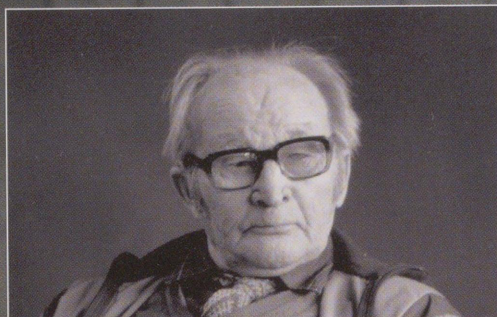
Jalhts nov dramaatihkeren bööremes baakoeh leah «guktie jis», dellie leam gutnedimmesne voejhkelamme daam soetem tjæledh. Laantem tjoehpædh lea boelhkem mij lea jielije almetji deahpadimmijste tjæliedisteme. Ij gāessie guktie gænnah dam “abpe jīh saetnies” soetine sjiidh, mohte toelhkestimmiem destie. Manne leam voejhkelamme histovrijen deahpadimmieh seahkaridh jīh tjæledh dan staaran guktie goltelamme jīh lohkeme. Boelhken raammasoete ij leah saatnan, jīh dihte Stefani Pollack ij leah jielije almetjinie orreme. Dihte ālmaj guhte sov aajja, lea ānnetji Walter Hollacken pliereste klaeriedamme, dihte guhte lij njuenehks teeveetjeri aksjovnesne don Njuanan gaartenisnie. Dihte hov dihte guhte Gaebpien Gāstam gihtjehti Majastuesne eannan Falstadese vuelkiejin. Desnie Hollacke aaj lij aktovre jīh tjælije dan tjadjtjoehtreaktan uvte.

KETIL
KOLSTAD

✚ **Gaebpien Gåstan** (Gustav Matheus Kappfjell), 1913-1999. Gustav var en sørsamisk reineier, jeger, småbruker, forfatter og joiker fra Majavatn i Grane kommune, Nordland. Hans diktsamling Gaaltije (1987) var den første skjønnlitterære utgivelsen på sørsamisk. Han bidro til Leif Elsvatns bok Sørsamer forteller med blant annet avsnittet «Minner fra barne- og ungdomsår». Han var vitne til Majavatn-affæren i 1942. Gustav Kappfjell fikk Grane kommunes kulturpris i 1987.

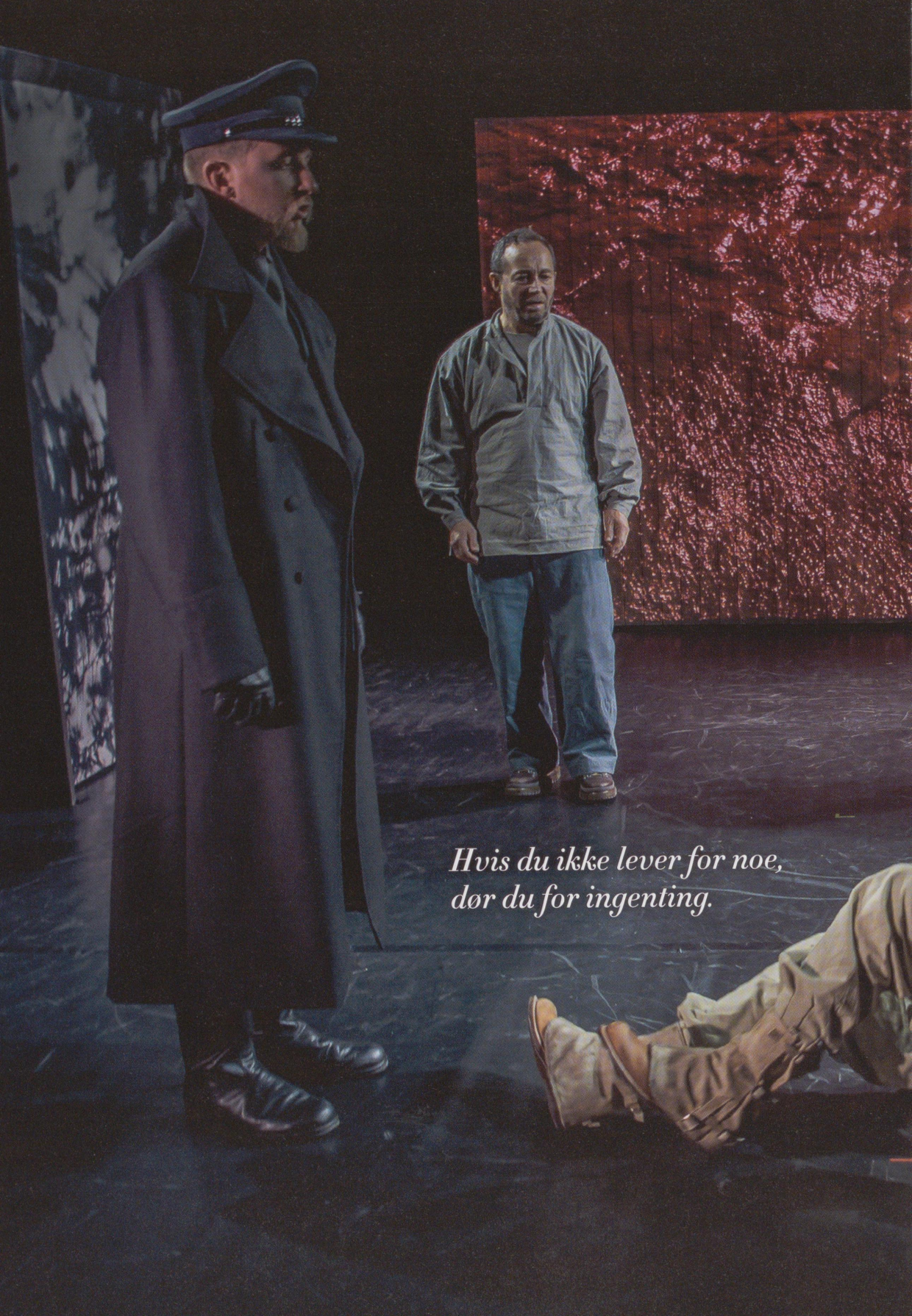
*Tørst? Du skal få, så snart
du gir meg det jeg vil ha. Du
kan bare innrømme alt!*

 Gaebpien Gåsta (Gustav Matheus Kappfjell), 1913-1999 Gåsta båtsoeburrie, vijrije, spidtjeburrie, tjeliije jìh joeikije lij, Maajehjaevresne årroeminie, Gaaloen tjieltesne, Nordlaantesne. Altese vaajesegærja Gaaltije (1987) lij voestes årjelsaemien tjaebpieslidteratuvren åålmehtimmie. Hov lea biëvniijem orreme Aalesjaevrien Leejfen gærjesne Sørsamer forteller (Åarjelsaemieh soptsestieh), maaje boelhke «Maanabaeliej noerebaeliej mojhtesh» lea Gåstan. Giëhtjedæjjesne lij don Maajehjaevrieh-stadtjoen 1942. Gaebpien gåsta åadtjoeji Gaaloen tjielten kultuvrebaalkesem jaepien 1987.

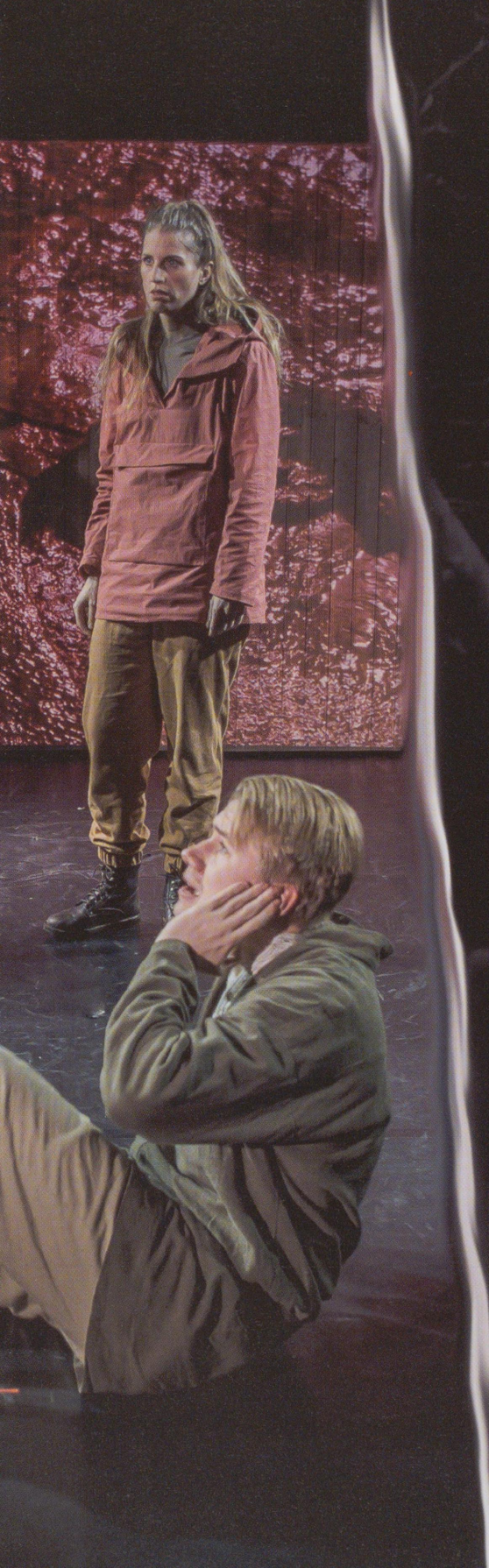

A woman with long, light brown hair tied in a high ponytail is shown in profile, looking back over her right shoulder. She is wearing a vibrant red, hooded raincoat. The background is a deep red with a mottled, textured appearance, resembling a wall of coral or a close-up of a natural surface. The lighting is soft, highlighting the contours of her face and the texture of her hair and coat.

*Den gamle skal dø! Du har det i deg.
Ondskapen. Lysten. Du har gjort det før, verdammt!*

*Hvis du ikke lever for noe,
dør du for ingenting.*

KRISTOFFER HJULSTAD har en bachelor i skuespillerfag fra 2015. Jobbet deretter frilans med base i Trondheim. Har

blant annet vært med i «Gud smiler» ved Turnéteatret i Trøndelag (2019), «Myttiij alo fer itj nå» Rabarbrateatret (2022), og «Våkenatt» hos Konstellasjonen Teaterkompani (2022).

Har siden 2020 jobbet ved Nordland Teater, og vært med i blant annet «Monsteronga», «Farlige forbindelser», «Ronja Røverdatter» og «Mulegutten».

I 2022 ble Kristoffer fast ansatt ved Nordland Teater.

– Urpremiere er alltid spennende. En uprøvd tekst, en ufortalt historie skal formidles for første gang. Jeg er ydmyk og stolt over å få være med på å fortelle en så sterk historie fra et av de mørkeste kapitlene i vår tid.

KATJA BRITA LINDEBERG

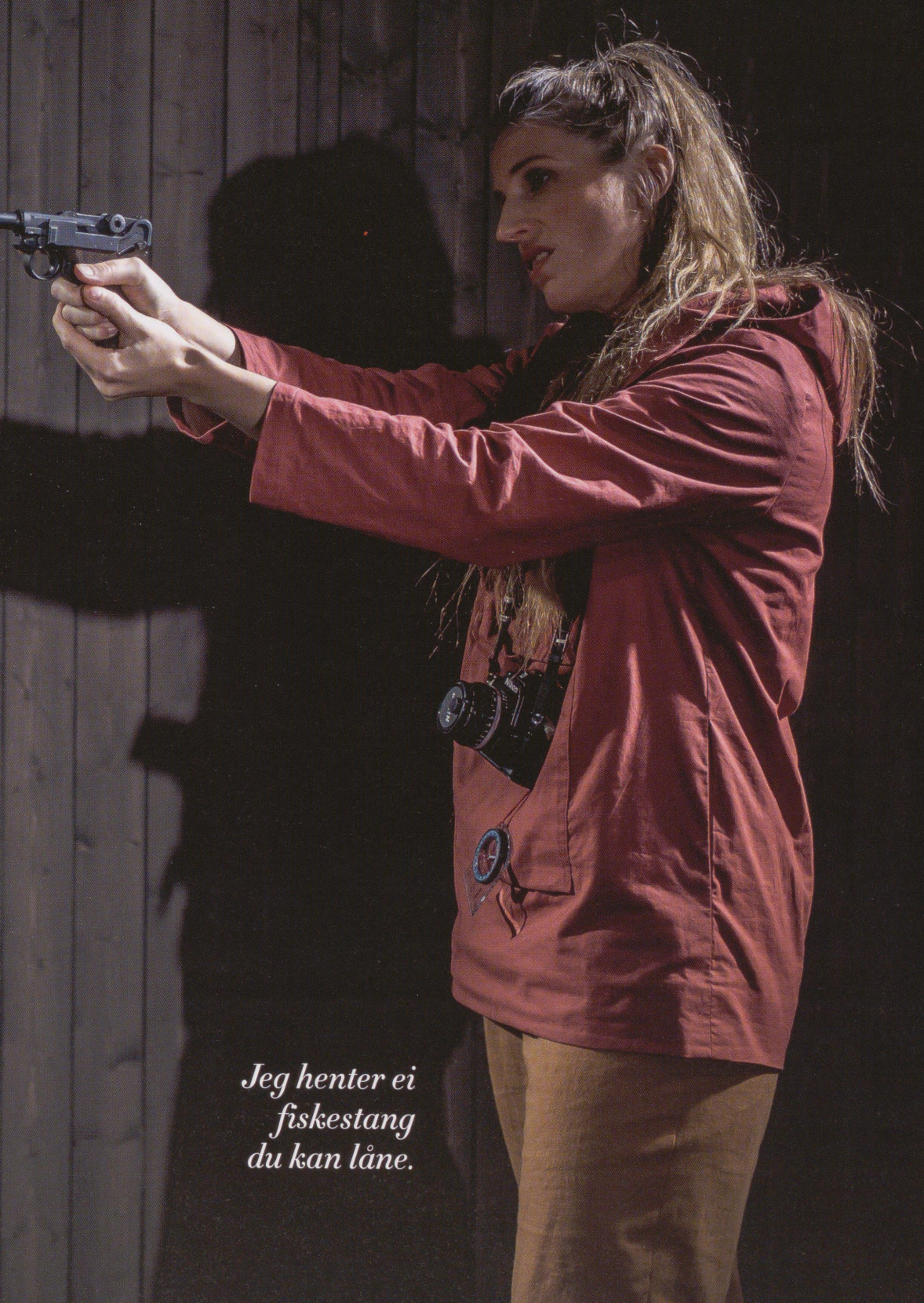
kommer fra Trondheim.

Hun er utdannet skuespiller fra Stockholm konstnärliga

högskola og har i mange år drevet sitt eget kompani Katja Brita Lindeberg Produksjoner. Hun har både skrevet, produsert og medvirket i en rekke egne forestillinger og turnert omfattende både i Norge og i utlandet. I vår spilte hun i forestillingen «Mine Venner» ved Riksteateret, før hun i høst flytta nordover og skal jobbe et år ved Nordland Teater. Lindeberg mottok Statens kunstnerstipend for perioden 2013 – 2015 og 2018 - 2019 og var i 2016 Fylkeskunstner i Sør-Trøndelag fylke.

– Kappe land er et viktig stykke. Det er lett å glemme at også vi i Norge har opplevd krig. Det er lett å distansere seg til mennesker som står i krig og konflikter, f.eks. i land som Etiopia, Jemen, Afghanistan eller nå i Ukraina. Vi ser det kun på tv. Menneskene blir ofte bare tall. Som skuespiller kan jeg prøve å skape den følelsesmessige broen mellom noe som kan virke så langt unna, men som handler om oss alle sammen.

*Jeg henter ei
fiskestang
du kan låne.*

Majavatn-affæren

Den tyske krigsmaskinen rulla framover de første par årene av krigen, og de sovjetiske styrkene var hardt pressa på Østfronten. Stalin krevde at britene skulle avlaste dem ved å etablere en ny front i Europa. Churchill svarte med operasjon Jupiter, hvor planen var å gjenerobre Norge ved å kappe landet og de tyske forsyningslinjene i to. Fra og med desember 1941 ble store mengder våpen og utstyr frakta med fiskeskøyter til Helgelandskysten. Hele 40 tonn utstyr sies det, blei båret av unge lokale menn over fjellet for så å bli gravd ned. Disse unge mennene fikk også våpentrening, og var klare til å bistå ved en alliert aksjon. Men de allierte kom aldri.

Tangen gård på Majavatn var skjulested for både våpen og soldater fra Linge-kompaniet. Da tyskerne aksjonerte mot gården 6. september 1942 lå Linge-karene i bakhold og det blei en blodig trefning. Øyenvitner hevder at fire tyske soldater falt.

I etterkant av trefningene arresterte tyskerne 50 personer. Etter innledende avhør på Majastua blei de sendt vidare til Falstad fangeleir. Tyskerne erklærte sivil unntakstilstand i Trøndelag og Grane kommune. Ti av Trondheims mest framtradende menn blei arrestert og skutt som sonoffer den 7. oktober. 24 unge menn fra Majavatn og traktene rundt blei dømt til døden og skutt i Falstadskogen den 8. og 9. oktober.

Maajehjaevrien-stadtjoe

Teevetje dāaroemaskijna āvtese jāhtaji dāaroen voesteges jaepiej, jīh Rassjan vuestielimmie garre dīedtelgimmien nuelesne luvlieraedtesne. Staaline krībepesji ahte eengelesmaennieh edijin viehkiehtidh, āelkie-sjuerijine bāetedh Europeste. Churchillen vaestiedasse lij operasjovne Jupiter, jīh soeikesje lij Nōōrjem bāāstede vītnehdh, ihke laantem tjoehpedh, jīh teevetjeri skohtesthraejkiem bōōrhkedh. Goeven raejeste 1941 dellie jījnīh vaeknieh jīh vierhtieh göōlemevīhtsigujmie foeresjīn Heelgelaanten fjovlide. Abpe 40 tonneh dīrregh hov jīehtieh, mah noere ālmajh guedtiejin vaeriej bijjelen jīh krogkesjīn. Dah noereālmajh aaj vaekniehaarjanimmie āadtjoejin juktie lin riejrīes aktesvyōki allieremi aksjovnesne. Mohte idtijh dah jis allierth bāetieh.

Njūanan gaertene Maajehjaevresne hov lij vāārkhkojne dovne vaeknide jīh Linge-kompanijen ālmajde. Goh dah teevetjerh gaertenem laarin skīereden 6. biejjien 1942, dellie dah Linge-ālmajh joe vuertieminie lāavtedh, juktie faellie stadjoe sīditi. Gīehtjedājjah jīehtieh njielje teevetjerh jaamijīn.

Stadtjoen mænngan dah teevetjerh 50 almetjīh faangkine vaeltiejīn. Jīh mænngan voestegh goerhtalleme dīedtelgamme dejtīe Majastuesne, dellie vijriebasse seedtedovvin Falstaden faangkeleejrese. Dah teevetjerh bājkohtin ahte lij siviile sīieretsiehkīe gaaloen tījietesne jīh Trōōndelaagesne. Luhkie āvtemes ālmajh Trāentesne faangkine vaeltiejīn jīh baahrtjehtin haadtoemaaksojne destie golken 7. biejjien. Jīh 24 noere ālmajh Maajehjaevreste jaemieraadtan doemesjīn, jīh Falstaderāhtjojne baahrtjehtin golken 8. jīh 9. biejjien.

Nimhtie hov abpe boelve – bielie voene, dāssjani.

ANNA WIDÉN er født og oppvokst i Sverige og har vært bosatt i Norge siden 1995. Hun

er billedkunstner med utdannelse fra Kunsthøgskolen i Oslo og arbeider hovedsakelig med skulptur, installasjon og fotografi, ofte i form av stedsspesifikke prosjekter.

– Det visuelle språket i «Kappe land» stammer direkte fra naturen ved Majavatn. Fotografiene er

tatt fra båt og på vandring over Mellingsfjellet.

– I arbeidet med scenografi og kostyme blir den direkte fysiske erfaringen fra landskapet noe jeg stadig vender tilbake til, for å få kontakt med historien vi skal fortelle. Jeg setter stor pris på å denne oppgaven som er litt på siden av hva jeg vanligvis driver med, men som handler om det samme; å skape et rom for dype følelser og refleksjon.

*En hel generasjon. Ei halv bygd.
Venner, familie, naboer.*

KAPPE LAND

AV **KETIL KOLSTAD**
REGI **HANNE BRINCKER**

SCENOGRAFI OG KOSTYMEDESIGN **ANNA WIDÉN**
KOMPONIST **FRODE FJELLHEIM**
LYSDESIGN **JOHAN HAUGEN**

SKUESPILLERE **BERNT BJØRN,
KATJA BRITA LINDEBERG,
KRISTOFFER HJULSTAD OG
LUCAS SØRENSEN JUNGER**

PRODUKSJONSSJEF **PER RASMUSSEN**
INSPISIENT/TURNELEDER **ISABELLA FLÅTT**
LYDTEKNIKK **AKSEL BAKKEN**
KOSTYMEMAKER **HALVARD LEIRVIK
OG KARI-BRITT NILSEN**

REKVISITØR **GRETHE LARSEN
OG SISSEL HEIEN**

SCENEMESTER/SMED **HERLOF ØVERDAL**
SNEKKER **MAGNE JØSEVOLD**

TURNEPLANLEGGER **JIM OVE MARTHINUSSEN**
MARKED **TRINE RIMER,
TINA DITLEFSEN,
HILDE KARIN SKRESLETT,
TOVE HOVIND OG
YNGVILD BERG KEILEN**

OVERSETTER PROGRAM **LENA KAPPFJELL**

VARIGHET **CA 70 MIN**
URPREMIERE **4. NOVEMBER 2022,
MAJAVATN**

TAKK TIL ALLE SOM HAR BIDRATT MED INFORMASJON,
SPRÅK, OVERSETTELSE MED MER

KAPPE LAND INNGÅR SOM DEL AV
PROGRAMMET TIL KULTURHOVEDSTAD BODØ 2024

INSPISIERT
**ISABELLA
FLÅTT**

REGISSØR
**HANNE
BRINCKER**

MASKØR
**TOVE
SOLBAKK**

LYDTEKNIKER
**AKSEL
BAKKEN**

SKUESPILLER
**BERNT
BJØRN**

GRANE 4. NOVEMBER KL 19.00
MAJAVATN SAMFUNNSHUS
LEVANGER 5. NOV. 2022 KL 19.00
FALSTADSENTERET
BINDAL 6. NOV. 2022 KL 19.00
BINDALSHALLEN
SØMNA 7. NOV. 2022 KL 19.00
SØMNA ALLBRUKSHUS
VEGA 9. NOV. 2022 KL 19.00
VEGA SAMFUNNSHUS

SANDNESSJØEN 11. NOVEMBER KL 19.00
KULTURBADET
MO I RANA 13. NOVEMBER KL 19.00
BLACKBOX
VEFSN 14. NOVEMBER KL 19.00
MOSJØEN KULTURHUS
GRANE 15. NOV. 2022 KL 19.00
TROFORS SAMFUNNSHUS
HATTFJELLDAL 16. NOV. 2022 KL 19.00
KULTURSTUA

SKUESPILLER
**KRISTOFFER
HJULSTAD**

SKUESPILLER
**KATJA BRITA
LINDEBERG**

REKVISITØR
**GRETE
LARSEN**

SKUESPILLER
**LUCAS
SØRENSEN
JUNGER**

LYSDESIGNER
**JOHAN
HAUGEN**

SCENOGRAF
OG KOSTYME-
DESIGNER
**ANNA
WIDÉN**

TRÆNA 19. NOV. 2022 KL 19.00
TRÆNA UNGDOMSHUS

MELØY 21. NOV. 2022 KL 19.00
KULTURFABRIKKEN ØRNES

BODØ 22. NOVEMBER KL 19.00
BEDDINGEN KULTURHUS

SALTDAL 23. NOV. 2022 KL 19.00
ROGNAN SAMFUNNSHUS

VALNESFJORDEN 25. NOV. 2022 KL 19.00
**KULTURHUSET UTSIKTEN
VALNESFJORD**

FAUSKE 26. NOVEMBER KL 19.00
FAUSKE KINO

SØRFOLD 27. NOVEMBER KL 19.00
RÅDHUSALEN, STRAUMEN

HAMARØY 28. NOVEMBER KL 19.00
HAMSUNSENTERET

NARVIK 29. NOVEMBER KL 19.00
NARVIK KULTURHUS

LES PROGRAMMET ONLINE

[NORDLANDTEATER.NO/PROGRAM/2022/KAPPE-LAND/](https://nordlandteater.no/program/2022/kappe-land/)